

Boek | Regisseur van tot in elk detail kloppende beelden

Zes jaar na zijn dood staat Stanley Kubrick nog steeds volop in de belangstelling. *The Stanley Kubrick Archives* laten zien hoe terecht die aandacht is.

Door Pauline Kleijer

Over films moet je niet praten, die moet je zien. Dat was grofweg de mening van Stanley Kubrick (1928-1999), die vragen over de inhoud van zijn films altijd wist te omzeilen. Hij legde het antwoord bij de kijker: 'De film wordt wat je erin ziet.'

Kubrick maakte films die uitnodigden tot oeverloos praten. Tientallen boeken zijn erover volgeschreven, en nog steeds is de koek niet op: zes jaar na *Eyes Wide Shut*, Kubricks zwanenzang, lijkt de regisseur populairder dan ooit. In Berlijn is een tentoonstelling aan zijn werk gewijd, het Berlijnse filmfestival vertoonde in februari een retrospectief, en de eerste helft van 2005 is goed voor minimaal vier nieuwe Kubrick-boeken.

De meest prestigieuze daarvan is zonder twiffel *The Stanley Kubrick Archives*, een loodzwaar salontafeljuweel van uitgeverij Taschen.

daar een ware schat aan: kamers vol researchmateriaal, stapels en stapels gerubriceerde dozen, alfabetisch gesorteerde correspondentie en bakken vol systeemkaarten.

Kubrick bewaarde niet alleen alles, hij was een eersteklas archivaris. Van de eerste decorschets voor *2001: A Space Odyssey* tot een papiersnipper met een losse notitie erop, alles was terug te vinden in zijn werkkamers. Een feest voor de liefhebber, want de films van Kubrick kenden een steeds langere en uiterst geheime voorbereiding. Eindelijk is duidelijk wat de regisseur, in zijn latere jaren vaak bestempeld tot kluisenaar, precies uitvoerde in de jaren waarin hij niet op de set stond van *Lolita*, *A Clockwork Orange*, *Full Metal Jacket* of *The Shining*.

Het is een fascinerende ontdekking. Eén kamer in Kubricks huis was volledig gewijd aan zijn nooit gerealiseerde Napoleonproject en stond van onder tot boven vol met boeken over de Franse veldheer. Napoleons levensloop werd door Kubricks medewerkers nauwkeurig vastgelegd op ruim 25 duizend bibliotheekkaartjes, een klus die ongeveer twee jaar kostte.

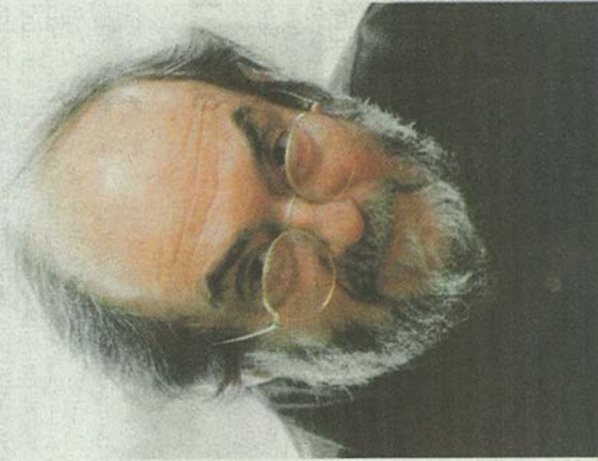
Het kastje met die netjes volgetypte, op kleur en datum gesorteerde kaartjes is te zien in Berlijn en ook in het zorgvuldig samengestelde boek over Kubricks archief. De afbeeldingen van decorstukken, brieven, schetsen en andere parafernalia worden begeleid door artikelen over Kubricks leven en werk, deels overgenomen uit eerdere publicaties.

Het levert een rijk beeld op. Het is vooral smullen van niet eerder vertoond materiaal, zoals de filmbeelden van het woeste taartgevecht in de *War Room* van *Dr. Strangelove or: How I Learned to Stop Worrying and Love the Bomb*, een scène die de uiteindelijke film nooit haalde.

Met alle recente aandacht voor zijn werk lijkt Kubrick, bij leven door sommige fans al verdracht van goddelijke kwaliteiten, na zijn dood haast zaligverklaard. Een boek als *The Stanley Kubrick Archives* is niet niks; in de productie zit jaren werk en de zes kilo wegende uitgave, vol perfect afgedrukte foto's op een formaat van 30 bij 40 cm, moet bespottelijk veel gekost hebben.

De vraag of Kubrick dat gewicht kan dragen, wordt beantwoord in het eerste deel van het boek. Onder het motto 'niet praten maar zien' bestaat de eerste helft van *The Stanley Kubrick Archives* alleen uit beeld: een grote selectie van filmstill's, chronologisch gepresenteerd. Van *Killer's Kiss* uit 1955 tot *Eyes Wide Shut* tonen de pagina's waar Kubrick zijn reputatie aan te danken heeft. Het is het tastbare resultaat van zijn obsessieve perfectionisme: al die schitterend gecomponeerde, tot in elk detail kloppende, nog altijd indrukwekkende beelden. ■

Alison Castle, editor: The Stanley Kubrick Archives. Taschen, 544 p., € 150,-. ISBN 3 8228 2284 1.
De Kubrick-tentoonstelling in de Martin-Gropius-Bau in Berlijn is nog geopend t/m 18 april.

Stanley Kubrick

FOTO AP

Net als de Berlijnse tentoonstelling kwam het boek tot stand met hulp van Kubricks weduwe Christiane, die haar huis openstelde voor een select gezelschap Kubrick-kenners. Die troffen